

AKTIVNO STANOVNIŠTVO U REPUBLICI HRVATSKOJ U ČETVRTOM TROMJESEČJU 2023.

Prikazani su osnovni rezultati Ankete o radnoj snazi (ARS-a) za tromjesečno razdoblje od listopada do prosinca 2023.

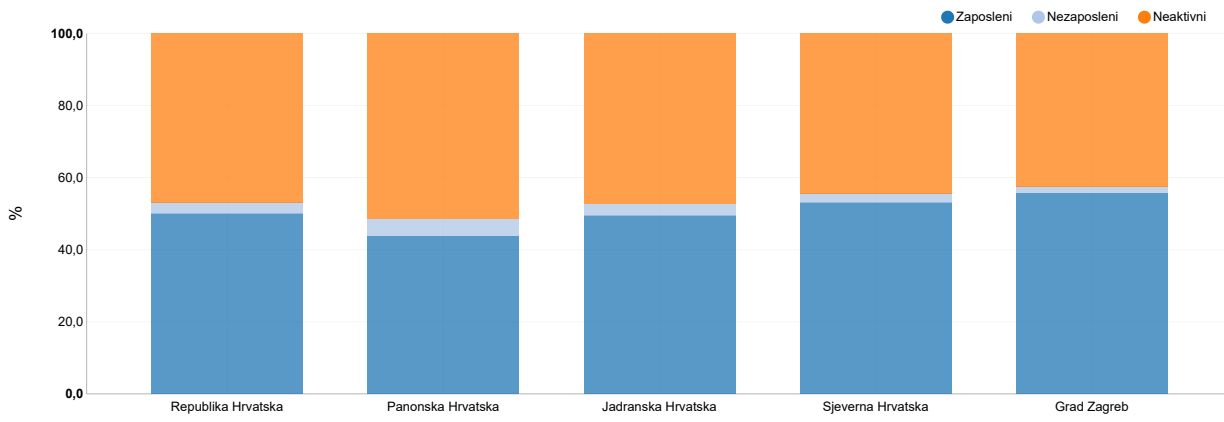
Prema Anketi o radnoj snazi, u četvrtom tromjesečju 2023. u Republici Hrvatskoj bilo je 1 616 tisuća zaposlenih osoba i 102 tisuće nezaposlenih osoba. U istome promatranom razdoblju stopa zaposlenosti za osobe u dobi od 15 do 64 godine iznosila je 66,5%, dok je stopa anketne nezaposlenosti za istu dobnu skupinu iznosila 6,0%.

Podaci od prvog tromjesečja 2023. i nadalje procijenjeni su prema rezultatima Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2021. godine (Popis 2021.), dok su prethodno objavljeni podaci procijenjeni na temelju Popisa 2011. Time je nastao prekid u vremenskoj seriji podataka te podaci za prvo tromjesečje 2023. i nadalje nisu usporedivi s podacima za prethodna tromjesečja. Kako bi se osigurala konzistentnost i usporedivost podataka za prvo tromjesečje 2023. i nadalje s već objavljenim podacima za prethodne godine, naknadno će biti izvršena revizija podataka, čime će podaci za prethodne godine biti usklađeni s rezultatima Popisa 2021. metodom kalibracije.

Budući da je metodologija Ankete o radnoj snazi usklađena s onom koju propisuje Statistički ured Europske unije (Eurostat), rezultati za Republiku Hrvatsku usporedivi su s rezultatima svih zemalja članica Europske unije.

Opsežnije rezultate istraživanja Anketa o radnoj snazi možete preuzeti s poveznice [Statistika u nizu – Aktivno stanovništvo](#) i na Eurostatovim mrežnim stranicama, na poveznici <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data/database>.

G-1. RADNO SPOSOBNO STANOVNIŠTVO (15 - 89) PREMA AKTIVNOSTI I REGIJAMA U ČETVRTOM TROMJESEČJU 2023., tis.

1. RADNO SPOSOBNO STANOVNIŠTVO PREMA AKTIVNOSTI I SPOLU U REPUBLICI HRVATSKOJ¹⁾

tis.

	X. - XII. 2022.	I. - III. 2023. ²⁾	IV. - VI. 2023.	VII. - IX. 2023.	X. - XII. 2023.
Republika Hrvatska					
Ukupno					
Radno sposobno stanovništvo (15+)	3 509	3 275	3 269	3 262	3 256
Aktivno stanovništvo (15 - 89)	1 844	1 707	1 706	1 696	1 718
Zaposleni (15 - 89)	1 719	1 582	1 611	1 602	1 616
Nezaposleni (15 - 74)	124	125	95	93	102
Neaktivno stanovništvo (15+)	1 665	1 568	1 563	1 567	1 538
%					
Stopa aktivnosti (15 - 89)	53,0	52,5	52,5	52,3	53,1
Stopa aktivnosti (15 - 64)	70,4	69,8	70,0	69,7	70,8
Stopa zaposlenosti (15 - 89)	49,4	48,6	49,6	49,4	50,0
Stopa zaposlenosti (15 - 64)	65,6	64,6	66,0	65,8	66,5
Stopa nezaposlenosti (15 - 74)	6,8	7,3	5,6	5,5	5,9
Stopa nezaposlenosti (15 - 64)	6,8	7,4	5,7	5,6	6,0
Muškarci					
Radno sposobno stanovništvo (15+)	1 680	1 568	1 566	1 564	1 563
Aktivno stanovništvo (15 - 89)	979	897	905	900	906
Zaposleni (15 - 89)	920	832	861	857	855
Nezaposleni (15 - 74)	59	65	44	43	50
Neaktivno stanovništvo (15+)	701	671	661	665	657
%					
Stopa aktivnosti (15 - 89)	58,5	57,4	58,0	57,7	58,1
Stopa aktivnosti (15 - 64)	74,5	73,1	73,8	73,3	73,9
Stopa zaposlenosti (15 - 89)	55,0	53,3	55,2	55,0	54,9
Stopa zaposlenosti (15 - 64)	70,0	67,7	70,1	69,8	69,7
Stopa nezaposlenosti (15 - 74)	6,0	7,2	4,9	4,8	5,6
Stopa nezaposlenosti (15 - 64)	6,1	7,3	5,0	4,9	5,7
Žene					
Radno sposobno stanovništvo (15+)	1 829	1 707	1 702	1 698	1 693
Aktivno stanovništvo (15 - 89)	865	811	801	796	812
Zaposleni (15 - 89)	799	750	750	745	761
Nezaposleni (15 - 74)	66	61	51	51	51
Neaktivno stanovništvo (15+)	964	897	902	902	881
%					
Stopa aktivnosti (15 - 89)	47,9	47,9	47,5	47,3	48,5
Stopa aktivnosti (15 - 64)	66,3	66,5	66,1	66,0	67,7
Stopa zaposlenosti (15 - 89)	44,2	44,3	44,5	44,3	45,4
Stopa zaposlenosti (15 - 64)	61,2	61,5	61,9	61,8	63,4
Stopa nezaposlenosti (15 - 74)	7,6	7,5	6,4	6,4	6,3
Stopa nezaposlenosti (15 - 64)	7,6	7,6	6,4	6,4	6,4

1) Ukupni zbroj može se razlikovati od zbroja pojedinačnih kategorija zbog zaokruživanja.

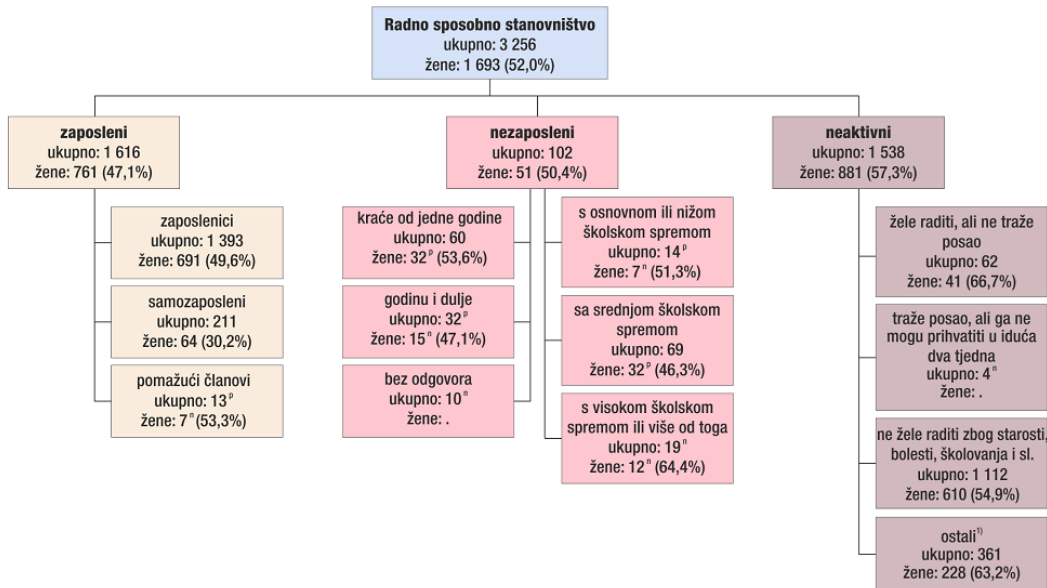
2) Prekid u vremenskoj seriji podataka, vidi komentar Priopćenja.

2. RADNO SPOSOBNO STANOVNIŠTVO PREMA AKTIVNOSTI, REGIJAMA I SPOLU¹⁾

	X. - XII. 2023.				
	Republika Hrvatska	Panonska Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Grad Zagreb	Sjeverna Hrvatska
Ukupno					
Radno sposobno stanovništvo (15+)	3 256	843	1 100	647	667
Aktivno stanovništvo (15 – 89)	1 718	406	574	370	369
Zaposleni (15 – 89)	1 616	366	540	358	351
Nezaposleni (15 – 74)	102	39	33 p	12 n	17 p
Neaktivno stanovništvo (15+)	1 538	437	526	277	298
%					
Stopa aktivnosti (15 – 89)	53,1	48,5	52,6	57,5	55,6
Stopa aktivnosti (15 – 64)	70,8	66,0	71,7	73,6	72,6
Stopa zaposlenosti (15 – 89)	50,0	43,8	49,6	55,7	53,0
Stopa zaposlenosti (15 – 64)	66,5	59,5	67,4	71,2	69,1
Stopa nezaposlenosti (15 – 74)	5,9	9,7	5,8 p	3,2 n	4,7 p
Stopa nezaposlenosti (15 – 64)	6,0	9,8	5,9 p	3,2 n	4,8 p
Muškarci					
Radno sposobno stanovništvo (15+)	1 563	407	529	301	325
Aktivno stanovništvo (15 – 89)	906	219	301	183	203
Zaposleni (15 – 89)	855	204	282	175	194
Nezaposleni (15 – 74)	50	15 p	19 n	8 n	8 n
Neaktivno stanovništvo (15+)	657	188	228	118	123
%					
Stopa aktivnosti (15 – 89)	58,1	53,9	57,1	61,1	62,4
Stopa aktivnosti (15 – 64)	73,9	69,7	74,9	73,9	77,4
Stopa zaposlenosti (15 – 89)	54,9	50,2	53,4	58,5	59,8
Stopa zaposlenosti (15 – 64)	69,7	64,9	70,0	70,7	74,1
Stopa nezaposlenosti (15 – 74)	5,6	6,8 p	6,5 n	4,2 n	4,2 n
Stopa nezaposlenosti (15 – 64)	5,7	6,9 p	6,6 n	4,4 n	4,2 n
Žene					
Radno sposobno stanovništvo (15+)	1 693	436	571	346	341
Aktivno stanovništvo (15 – 89)	812	187	273	187	166
Zaposleni (15 – 89)	761	162	259	183	157
Nezaposleni (15 – 74)	51	24 p	14 n	.	9 n
Neaktivno stanovništvo (15+)	881	249	298	159	175
%					
Stopa aktivnosti (15 – 89)	48,5	43,4	48,4	54,4	49,1
Stopa aktivnosti (15 – 64)	67,7	62,2	68,4	73,3	67,6
Stopa zaposlenosti (15 – 89)	45,4	37,7	45,9	53,2	46,4
Stopa zaposlenosti (15 – 64)	63,4	54,0	64,8	71,7	63,9
Stopa nezaposlenosti (15 – 74)	6,3	13,2 p	5,1 n	.	5,4 n
Stopa nezaposlenosti (15 – 64)	6,4	13,2 p	5,2 n	.	5,5 n

1) Ukupni zbroj može se razlikovati od zbroja pojedinačnih kategorija zbog zaokruživanja.

G-2. RADNO SPOSOBNO STANOVNIŠTVO REPUBLIKE HRVATSKE PREMA AKTIVNOSTI U ČETVRTOM TROMJESEČJU 2023., tis.

1) Kategoriju „Ostali“ čine neaktivne osobe u dobi od 75 i više godina koje se prema metodologiji ne ispituje detaljnije o razlozima neaktivnosti.

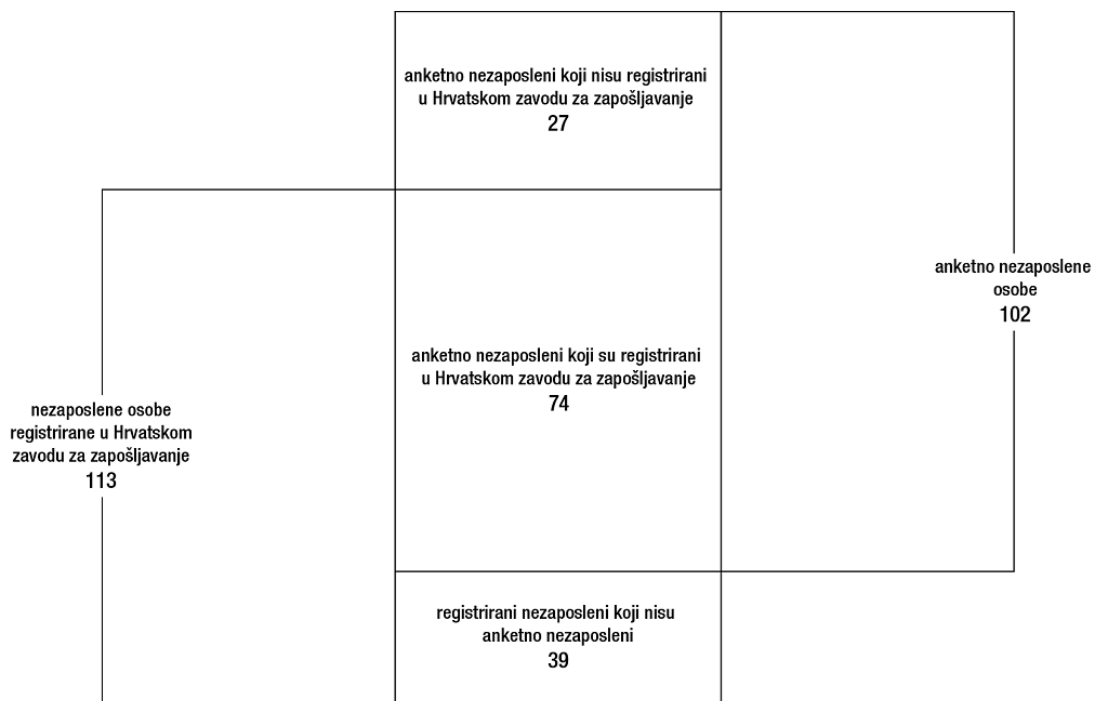
3. USPOREDBA ANKETNIH I ADMINISTRATIVNIH PODATAKA O NEZAPOSLENOSTI PREMA SPOLU

	Ukupno					Muškarci					Žene				
	X. – XII. 2022.	I. – III. 2023. ¹⁾	IV. – VI. 2023.	VII. – IX. 2023.	X. – XII. 2023.	X. – XII. 2022.	I. – III. 2023. ¹⁾	IV. – VI. 2023.	VII. – IX. 2023.	X. – XII. 2023.	X. – XII. 2022.	I. – III. 2023. ¹⁾	IV. – VI. 2023.	VII. – IX. 2023.	X. – XII. 2023.
Nezaposlene osobe registrirane u HZZ-u, tis.	115	117	101	105	113	50	52	44	43	48	66	65	56	62	65
Od toga osobe koje nisu anketno nezaposlene	29	29	37	34	39	14	10	17	15	14	15	18	19	19	25
Nezaposleni prema Anketi, tis.	124	125	95	93	102	59	65	44	43	50	66	61	51	51	51
Od toga registrirani pri HZZ-u	86	89	64	71	74	35 ^p	42 ^p	27 ^p	29 ^p	34 ^p	51	47	37 ^p	42	41
Od toga neregistrirani pri HZZ-u	38 ^p	36 ^p	31 ^p	22 ^p	27 ^p	23 ^p	23 ^p	18 ⁿ	14 ⁿ	17 ⁿ	15 ⁿ	13 ⁿ	13 ⁿ	8 ⁿ	11 ⁿ
Stopa anketne nezaposlenosti (15 – 74), %	6,8	7,3	5,6	5,5	5,9	6,0	7,2	4,9	4,8	5,6	7,6	7,5	6,4	6,4	6,3
Stopa registrirane nezaposlenosti, %	6,6	6,9 ²⁾	5,8 ²⁾	5,9 ²⁾	6,4 ²⁾	5,4	5,8 ²⁾	4,8 ²⁾	4,6 ²⁾	5,1 ²⁾	7,9	8,1 ²⁾	6,9 ²⁾	7,3 ²⁾	7,8 ²⁾

1) Prekid u vremenskoj seriji podataka, vidi komentar Priopćenja.

2) Stope su izračunane iz privremenih administrativnih podataka.

G-3. USPOREDBA BROJA NEZAPOSLENIH OSOBA PREMA PODACIMA IZ ANKETE O RADNOJ SNAZI I IZ ADMINISTRATIVNIH PODATAKA, ČETVRTO TROMJESEČJE 2023., tis.

Usporedba podataka o nezaposlenima dobivenih Anketom o radnoj snazi s podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ-a) i drugih statističkih praćenja temeljenih na administrativnim izvorima pokazuje da je u četvrtom tromjesečju 2023. stopa nezaposlenosti prema podacima administrativnih evidencija (6,4%) bila viša od stope anketne nezaposlenosti (5,9%). U tom razdoblju prosječan broj nezaposlenih prema Anketi o radnoj snazi bio je manji za 11 tisuća osoba od podataka Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Budući da su se anketirane osobe izjašnjavale o prijavljenosti službi za zapošljavanje, usporedba podataka pokazuje da je od ukupno 102 tisuće nezaposlenih prema Anketi o radnoj snazi, njih 74 tisuće ili 72,9% bilo prijavljeno službi za zapošljavanje, 26,7% anketno nezaposlenih nije bilo zainteresirano za prijavu službi za zapošljavanje, a preostalih 0,3% nije odgovorilo na pitanje o prijavljenosti. Istodobno, od ukupno 113 tisuća registriranih u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, njih 39 tisuća ili 34,2% nije zadovoljilo međunarodne kriterije nezaposlenosti.

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvor podataka

Podaci prikazani u ovom Priopćenju izračunani su iz podataka prikupljenih istraživanjem Anketa o radnoj snazi (ARS).

Anketa o radnoj snazi najopsežnije je službeno istraživanje o obilježjima tržišta rada u Republici Hrvatskoj i provodi se na uzorku slučajno odabranih privatnih kućanstava.

Anketom o radnoj snazi prikupljaju se podaci o socioekonomskim i demografskim obilježjima kućanstava s naglaskom na status u aktivnosti prema standardima metodologije Međunarodne organizacije rada (zaposlene osobe, nezaposlene osobe i osobe izvan radne snage), obilježja djelatnosti i zanimanja na sadašnjemu, dodatnome i prethodnom poslu, sate rada i radno vrijeme, obilježja nezaposlenosti te obrazovna obilježja.

Usklađena je s EU-ovim uredbama i Eurostatovom metodologijom propisanima za istraživanje EU-LFS (EU-Labour Force Survey). Istraživanje je obvezujuće na razini EU-a i referentni je izvor podataka kojim se omogućuje praćenje i usporedivost statistike o obilježjima tržišta rada na međunarodnoj razini.

Povijesni pregled

Istraživanje Anketa o radnoj snazi uvedeno je u statistički sustav Republike Hrvatske u studenome 1996. kao godišnje istraživanje. Na isti je način provedeno u lipnju 1997. Od 1998. do 2006. provodilo se anketiranjem kućanstava iz uzorka svakog mjeseca, a rezultati su se objavljivali u polugodišnjoj dinamici.

Od 2007. Anketa o radnoj snazi provodi se kontinuirano svakog tjedna, odnosno kućanstva se anketiraju neprekidno cijele godine. To znači da je svaki tjedan referentni i anketni, odnosno provedbeni. Državni zavod za statistiku obrađuje i objavljuje rezultate u tromjesečnoj dinamici.

Od početka 2016. prikupljanje podataka s pomoću tiskanog obrasca zamijenile su nove metode anketiranja s pomoću prijenosnog računala i telefona.

Od početka 2021. na snagu je stupila nova Uredba (EU) 2019/1700 Europskog parlamenta i Vijeća za društvene statistike te pripadajuća Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/2240 za područje radne snage, čime je Uredba Vijeća (EZ) br. 577/98 stavljena izvan snage.

Primjena nove pravne podloge prouzročila je promjene u istraživanju, počevši od promjena u dizajnu upitnika, primjene strogo propisanoga i usklađenog redoslijeda pitanja, promjene i uklanjanja postojećih te dodavanja novih pitanja pa sve do promjena u obuhvatu i definiciji zaposlenosti i nezaposlenosti.

S obzirom na navedene promjene, očekivalo se da podaci prije i nakon primjene nove pravne podloge neće biti dosljedni te da će promjene prouzročiti prekide u vremenskim serijama podataka. Međutim, nakon provedenih analiza utvrdili smo da nije došlo do prekida u vremenskim serijama te su podaci od prvog tromjesečja 2021. nadalje usporedivi s podacima za prethodna razdoblja. Kratki pregled pristupa i metodologije korištenih za navedene analize dostupan je na poveznici [Methodological summary on the breaks in time series exercise_HR](#). Iznimka su pokazatelji o satima rada kod kojih smo utvrdili da postoje prekidi u vremenskim serijama i koji stoga nisu usporedivi s podacima za prethodna razdoblja.

Prikupljanje podataka

Anketa o radnoj snazi jest panelno (ponavljajuće) istraživanje koje se provodi svakog tjedna. Svako kućanstvo izabrano u uzorak anketira se četiri puta u tijeku godinu i pol dana prema rotacijskoj shemi 2- (2) -2. Drugim riječima, kućanstva se anketiraju u dva uzastopna tromjesečja, izostavljaju iz uzorka iduća dva tromjesečja te ponovno anketiraju u još dva uzastopna tromjesečja. Tako se omogućuje vremensko praćenje tijekom osoba na tržištu rada, i to u tromjesečnoj i godišnjoj dinamici. Svako kućanstvo izabrano u uzorak zaprima najavno pismo Državnog zavoda za statistiku.

Anketiranje se provodi primjenom metoda prikupljanja podataka CAPI i CATI.

Metoda CAPI (računalno potpomognuto anketiranje) jest anketiranje s pomoću prijenosnih računala "licem u lice". Tako se anketiraju sva kućanstva iz uzorka koja su izabrana prvi put te ona kućanstva koja nemaju telefon/mobitel ili ne žele, iz bilo kojeg razloga, biti anketirana telefonom.

Metoda CATI (računalno potpomognuto telefonsko anketiranje) jest anketiranje telefonom iz Centra za telefonsko anketiranje. Tako se anketiraju sva kućanstva koja su se u prvom anketiranju izjasnila da žele biti anketirana telefonom.

U skladu s tim anketari obilaze kućanstva svakog tjedna i na izabranim adresama obavljaju anketni intervju, koji traje prosječno dvadesetak minuta. Na temelju Zakona o službenoj statistici (NN, br. 25/20.), zajamčena je tajnost svih podataka koje ispitanici daju o sebi i o članovima svoga kućanstva. Prikupljeni podaci upotrebljavaju se isključivo za statističke svrhe.

Tijekom pandemije bolesti COVID-19 od drugog tromjesečja 2020. do drugog tromjesečja 2022. provedba Ankete o radnoj snazi suočavala se s teškoćama u prikupljanju i obradi podataka. Prikupljanje podataka bilo je prilagođeno novonastalim okolnostima te je anketiranje s pomoću prijenosnih računala "licem u lice" u potpunosti ili djelomično zamijenjeno telefonskim anketiranjem. U najavnim pismima od kućanstava smo tražili da nam u slučaju kada njihov telefonski broj nije dostupan u telefonskom imeniku dostave svoj telefonski broj na koji bismo ih kasnije nazvali.

Temeljna načela i definicije

Istraživanje Anketa o radnoj snazi mjeri ekonomsku aktivnost stanovništva u kratkom razdoblju promatranja od tjedan dana.

Referentno razdoblje jest svaki tjedan u cijeloj godini.

Ciljna populacija jesu sve osobe koje borave u privatnim kućanstvima i čine uobičajeno stanovništvo Republike Hrvatske.

Kućanstvo je mala ekonomska zajednica koja nije uvijek, iako najčešće to jest, zajednica srodnika. Razlikuje se jednočlano od višečlanoga kućanstva, u kojemu dvije ili više osoba zajedno borave u stambenoj jedinici ili dijelu stambene jedinice i zajedno se opskrbljuju hranom i osnovnim potrepštinama za život ili zajedno pridonose dohotku kućanstva i/ili međusobno dijele sve ili veći dio troškova kućanstva.

Radno sposobno stanovništvo čine osobe s navršениh 15 i više godina.

Zaposleni su osobe u dobi od 15 do 89 godina koje su u referentnom tjednu:

- radile **barem jedan sat** za plaću ili naknadu u novcu ili naturi, uključujući neplaćene pomažuće članove obitelji
- bile **privremeno odsutne** s posla ili iz vlastitog poslovanja zbog godišnjeg odmora, preraspodjele radnog vremena, bolovanja, roditeljnoga ili očinskog dopusta ili osposobljavanja (školovanja) koje je vezano za posao koji inače obavljaju.

U skladu s tim, i umirovljenik, kućanica, student ili osoba koja formalno nije zaposlena mogu se svrstati u zaposlene osobe.

Zaposlenima se smatraju i:

- osobe na **roditeljskom dopustu** kada primaju i/ili imaju pravo na dohodak ili roditeljsku naknadu povezanu s poslom ili ako njihov roditeljski dopust traje tri mjeseca ili kraće
- **sezonski radnici u izvansezonskom razdoblju** u slučaju da redovito nastavljaju obavljati zadatke povezane s poslom, u što nije uključeno ispunjavanje zakonskih, poreznih ili administrativnih obveza
- osobe **privremeno odsutne** s posla zbog nekoga drugog razloga, kada je ukupno očekivano trajanje odsutnosti tri mjeseca ili kraće
- **poljoprivrednici** koji proizvode poljoprivredna dobra većinom namijenjena prodaji ili razmjeni.

Zaposlene osobe prema položaju u zaposlenju klasificiraju se na zaposlenike, samozaposlene osobe i neplaćene pomažuće članove obitelji.

Zaposlenici su osobe koje rade za poslodavca u državnome ili privatnom sektoru i za svoj rad primaju naknadu u novcu ili naturi.

Samozaposleni su poslodavci koji upravljaju poslovnim subjektom i zapošljavaju jednoga ili više zaposlenika te osobe koje rade za vlastiti račun i ne zapošljavaju zaposlenike.

Neplaćeni pomažućí članovi obitelji jesu osobe koje nisu zaposlenici ili samozaposleni, a rade u poslovnom subjektu koji je u vlasništvu člana obitelji i za svoj rad ne primaju naknadu. To mogu biti i rođaci koji ne stanuju u istom kućanstvu u kojemu stanuje vlasnik obiteljskog poduzeća.

Nezaposleni su osobe u dobi od 15 do 74 godine koje zadovoljavaju sljedeća tri kriterija:

- u referentnom tjednu nisu bile zaposlene
- bile bi raspoložive za zaposlenje ili samozaposlenje u iduća dva tjedna od kraja referentnog tjedna
- u protekla su četiri tjedna aktivno tražile zaposlenje ili samozaposlenje ili su pronašle posao na kojem će početi raditi u iduća tri mjeseca od kraja referentnog tjedna.

Aktivno stanovništvo (radnu snagu) čine zaposlene i nezaposlene osobe.

Neaktivno stanovništvo (osobe izvan radne snage) jesu osobe koje pripadaju jednoj od sljedećih kategorija:

- osobe mlađe od 15 godina
- osobe u dobi od 15 do 89 godina koje u referentnom tjednu nisu bile ni zaposlene ni nezaposlene
- osobe starije od 89 godina.

Stopa aktivnosti jest postotni udio aktivnog stanovništva (radne snage) u radno sposobnom stanovništvu.

Stopa zaposlenosti jest postotni udio zaposlenih u radno sposobnom stanovništvu.

Stopa nezaposlenosti jest postotni udio nezaposlenih u aktivnom stanovništvu (radnoj snazi).

U pojedinim tablicama može se dogoditi da ukupni zbroj ne odgovara zbroju pojedinačnih stavki zbog zaokruživanja na tisuće.

Promjene u Anketi o radnoj snazi od 2021.

Definicija zaposlenosti

Do 2020. zaposlene osobe činile su osobe s navršениh 15 godina i više, od 2021. nadalje čine ih osobe u dobi od **15 do 89** godina.

Osobe privremeno odsutne s posla koje će se vratiti na posao nakon isteka razloga odsutnosti od 2021. klasificiraju se kao zaposlene samo ako je ukupno očekivano trajanje njihove odsutnosti tri mjeseca ili kraće odnosno ako u tjeku odsutnosti nastavljaju primati plaću ili naknadu za svoj rad. Do 2020. sve osobe privremeno odsutne s posla koje će se vratiti na posao nakon isteka razloga odsutnosti (bez obzira na razlog odsutnosti) klasificirane su kao zaposlene osobe.

Osobe na roditeljskom dopustu od 2021. klasificiraju se kao zaposlene samo ako primaju i/ili imaju pravo na roditeljsku naknadu povezanu s poslom odnosno ako njihov roditeljski dopust traje tri mjeseca ili kraće. Do 2020. sve osobe na roditeljskom dopustu klasificirane su kao zaposlene osobe.

Sezonski radnici koji nisu radili u referentnom tjednu (**izvansezonsko razdoblje**) od 2021. klasificiraju se kao zaposlene osobe ako nastavljaju redovito obavljati zadatke povezane sa sezonskim poslom, u što nije uključeno ispunjavanje zakonskih, poreznih ili administrativnih obveza. Do 2020. sezonski radnici klasificirani su kao zaposlene osobe ako su imali ugovor/dogovor s poslodavcem o povratku na isti posao s početkom nove sezone i/ili ako su u izvansezonskom razdoblju nastavili primati barem 50% ili više od plaće ili naknade.

Osobe koje proizvode poljoprivredne proizvode čija je proizvodnja većinom namijenjena potrošnji u vlastitom kućanstvu do 2020. su bile klasificirane kao zaposlene osobe, a od 2021. isključuju se iz zaposlenosti. Takve osobe klasificiraju se kao zaposlene samo ako je njihova poljoprivredna proizvodnja većinom namijenjena prodaji ili razmjeni.

Neplaćeni pomažući članovi obitelji koji obavljaju poslove za članove obitelji od 2021. klasificiraju se kao zaposlene osobe, čak i ako ne stanuju u istom kućanstvu s rođacima koji su vlasnici obrta/poduzeća/poljoprivrednoga gospodarstva, a do 2020. klasificirali su se kao zaposlene osobe samo ako su živjeli s njima u istom kućanstvu.

Definicija nezaposlenosti

Do 2020. nezaposlene osobe činile su osobe s navršenih 15 godina i više, od 2021. nadalje čine ih osobe u dobi od **15 do 74** godine. Promjene u definiciji nezaposlenosti i neaktivnosti proizlaze iz opisanih promjena u definiciji zaposlenosti.

Dizajn upitnika

Radi poboljšanja usporedivosti podataka među zemljama u upitniku je primijenjen jedinstveni, strogo propisan i usklađen redoslijed pitanja za definiranje ključnih kategorija istraživanja (zaposlene osobe, nezaposlene osobe i osobe izvan radne snage).

Nadalje, uvedena su nova pitanja (npr. pitanja koja se odnose na migracije, ekonomsku i organizacijsku ovisnost samozaposlenih osoba i sl.). Uklonjena su pojedina dosadašnja pitanja, npr. pitanja u vezi sa situacijom ispitanika godinu dana prije anketiranja i određena pitanja koje se odnose na obilježja neformalnog obrazovanja. Određena pitanja i odgovori ponuđeni ispitanicima izmijenjeni su radi standardiziranja pitanja u Anketi o radnoj snazi s pitanjima u ostalim istraživanjima iz područja društvenih statistika.

Nadalje, pojedini blokovi pitanja znatnije su preinačeni, kao što je blok pitanja o satima rada (uz uobičajene i stvarno odrađene sate rada u referentnom tjednu, od 2021. prate se i ugovoreni sati rada, i sl.). Također, promijenjen je dosadašnji položaj određenih blokova pitanja u upitniku.

Anketni i administrativni izvori

Državni zavod za statistiku uz anketne podatke o zaposlenosti i nezaposlenosti objavljuje i podatke o zaposlenosti i nezaposlenosti prema administrativnim izvorima u Republici Hrvatskoj (uključujući registriranu stopu nezaposlenosti).

U nastavku teksta iznose se metodološka obilježja zbog kojih se međusobno razlikuju podaci o zaposlenosti.

Izvor i obuhvat: do 2016. podaci prema administrativnim izvorima temeljili su se na statističkim istraživanjima, mjesečnome i godišnjem istraživanju (obrasci RAD-1 i RAD-1G) kojima su bili obuhvaćeni zaposleni u pravnim osobama svih oblika vlasništva, tijelima državne vlasti i tijelima jedinica lokalne i područne samouprave na području Republike Hrvatske. Mjesečno istraživanje obuhvaćalo je 70% zaposlenih iz svakog odjeljka NKD-a 2007. Od 2016. podaci o zaposlenima u pravnim osobama dobivaju se obradom podataka iz Izvješća o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja (obrazac JOPPD), koje se primjenjuje od 1. siječnja 2014. i nisu usporedivi s dosad objavljenim mjesečnim podacima. Podaci o zaposlenima u obrtu i slobodnim zanimanjima te zaposlenim osiguranicima poljoprivrednicima preuzimaju se iz evidencije aktivnih osiguranika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Rezultati Ankete o radnoj snazi procjenjuju se na temelju reprezentativnoga statističkog uzorka privatnih kućanstava u Republici Hrvatskoj.

Referentno razdoblje: administrativni podaci o zaposlenim osobama odnose se na posljednji dan prethodnog mjeseca, dok se u Anketi o radnoj snazi prikupljaju podaci za referentni tjedan.

Razdoblje promatranja: administrativni podaci obrađuju se i objavljuju u mjesečnoj dinamici, dok se rezultati Ankete o radnoj snazi odnose na tromjesečno razdoblje.

Definicije zaposlene osobe: administrativni izvori primjenjuju formalnu definiciju zaposlenosti (zasnivanje radnog odnosa s poslodavcem, na određeno ili neodređeno vrijeme, neovisno o duljini radnog vremena i vlasništvu pravne osobe), dok su u Anketi o radnoj snazi kao zaposlene iskazane sve osobe koje su u referentnom tjednu barem jedan sat obavljale bilo kakav posao za novac ili plaćanje u naturi te osobe koje su u referentnom tjednu bile trenutačno odsutne s posla, a vratit će se na rad kod istog poslodavca ili na istu aktivnost nakon prestanka razloga za odsutnost.

Objavljivanje podataka: administrativni podaci o zaposlenim osobama objavljuju se u mjesečnoj dinamici u Priopćenju "Zaposleni po djelatnostima" te u Statistici u nizu na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku.

U Priopćenju "Aktivno stanovništvo u Republici Hrvatskoj" objavljuju se anketni podaci o zaposlenim osobama u tromjesečnoj dinamici. Rezultati godišnjeg istraživanja RAD-1G objavljuju se i na nižim teritorijalnim razinama, dok su podaci Ankete o radnoj snazi raspoloživi prema razinama klasifikacije HR_NUTS 2021. – HR NUTS 2.

Državni zavod za statistiku objavljuje podatke o nezaposlenim osobama iz administrativnih izvora i anketne podatke. Ti podaci razlikuju se zbog metodoloških obilježja koja se iznose u nastavku teksta.

Izvor i obuhvat: podaci o registriranoj nezaposlenosti dobiveni su iz Registra nezaposlenih osoba, koji vodi Hrvatski zavod za zapošljavanje, dok se anketni podaci prikupljaju anketnim intervjuom u privatnim kućanstvima. Registar sadržava podatke o svim nezaposlenim osobama u Republici Hrvatskoj, dok se rezultati Ankete o radnoj snazi procjenjuju na temelju reprezentativnoga statističkog uzorka.

Referentno razdoblje: podaci iz Registra odnose se na posljednji dan svakog mjeseca, dok se u Anketi o radnoj snazi prikupljaju podaci za referentni tjedan.

Razdoblje promatranja: podaci iz Registra preuzimaju se u mjesečnoj dinamici, dok se rezultati Ankete o radnoj snazi obrađuju i objavljuju za tromjesečno razdoblje.

Definicije nezaposlene osobe: registrirane nezaposlene osobe jesu osobe u dobi od 15 do 65 godina sposobne ili djelomično sposobne za rad, koje nisu u radnom odnosu, aktivno traže posao i raspoložive su za rad te zadovoljavaju kriterije iz odredbi Zakona o tržištu rada, a evidentirane su u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje. U Anketi o radnoj snazi nezaposlene osobe jesu osobe koje prema međunarodnoj definiciji u referentnom tjednu nisu obavljale posao za plaćanje u novcu ili u naturi, aktivno su tražile posao u razdoblju od četiri tjedna prije anketiranja, eventualni ponuđeni posao mogle bi početi obavljati u sljedeća dva tjedna te osobe koje su pronašle posao na kojem će početi raditi u u sljedeća tri mjeseca.

Objavljivanje podataka: podaci o broju registriranih nezaposlenih osoba i registriranoj stopi nezaposlenosti objavljuju se u mjesečnoj dinamici u Priopćenju "Zaposleni prema djelatnostima" te u Statistici u nizu na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku. U Priopćenju "Aktivno stanovništvo u Republici Hrvatskoj" objavljuje se usporedba anketne i registrirane stope nezaposlenosti u tromjesečnoj dinamici. Istodobno, administrativne podatke o nezaposlenosti objavljuje i Hrvatski zavod za zapošljavanje na nižim teritorijalnim razinama, dok su podaci Ankete o radnoj snazi raspoloživi prema razinama klasifikacije HR_NUTS 2021. – HR NUTS 2.

Podaci pokazuju da je stopa nezaposlenosti, prema podacima iz administrativnih izvora, veća u odnosu na pokazatelj izračunan prema podacima Ankete o radnoj snazi. S jedne strane, to je posljedica ekonomskih aktivnosti onih kategorija stanovništva koje su prema formalnom statusu nezaposlene ili neaktivne, a s druge strane, u podacima o nezaposlenima prema administrativnim izvorima zastupljen je uz stvarno nezaposlene osobe i velik udio osoba koje prema odrednicama Ankete o radnoj snazi nisu nezaposlene, ali preko tog statusa ostvaruju neka socijalna ili materijalna prava.

Upotrijebljene klasifikacije

a) Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007., usporediva s međunarodnom klasifikacijom djelatnosti NACE 2007. Rev. 2, upotrijebljena je pri šifriranju obilježja djelatnosti.

b) Nacionalna klasifikacija zanimanja 2010. – NKZ 10., usporediva s međunarodnom klasifikacijom zanimanja ISCO-08, upotrijebljena je pri šifriranju obilježja zanimanja.

Obuhvat i usporedivost

Kao okvir za izbor uzorka od 1996. do 1999. poslužili su podaci iz Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 1991. godine. U tom razdoblju hrvatska područja izravno zahvaćena ratom nije bilo moguće uključiti u okvir za izbor jedinica uzorka.

U 2000. i 2001. bio je primijenjen okvir za uzorak temeljen na bazi podataka Hrvatske elektroprivrede koja sadržava adrese svih kućanstava s područja Republike Hrvatske. Time se uzorak i podaci koji proizlaze iz Ankete o radnoj snazi, počevši od 2000., odnose na cijelu Republiku Hrvatsku.

Od početka 2002. u provedbi Ankete o radnoj snazi primjenjuje se okvir za uzorak temeljen na podacima iz Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2001. godine, a od početka 2014. novi okvir za uzorak koji se temelji na podacima iz Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. godine.

Prema metodologiji Ankete o radnoj snazi ne obuhvaća se institucionalno stanovništvo (domovi, samostani, bolnice za trajni smještaj osoba i sl.).

Revizija podataka

Kako bi se postigla konzistentnost i usporedivost između podataka za 2014. nadalje s već objavljenim podacima za prijašnje godine, na podacima od 2007. do 2013. provedena je revizija utežavanja, odnosno podaci su uteženi prema rezultatima Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. godine metodom kalibracije. Podaci su objavljeni u Priopćenju "Aktivno stanovništvo u Republici Hrvatskoj, 2007. – 2013." od 23. prosinca 2014.

Zbog dostupnosti novih i ažurnijih procjena ukupnog broja stanovnika Republike Hrvatske podaci iz Ankete o radnoj snazi od četvrtog tromjesečja 2015. do četvrtog tromjesečja 2016. revidirani su kako bi bili usklađeni s demografskim podacima Republike Hrvatske. Podaci su objavljeni u Priopćenju od 11. travnja 2017., a podaci za preostala tri tromjesečja 2015. dostupni su u Statistici u nizu.

Nacrt uzorka

Anketa o radnoj snazi provedena je na slučajnom uzorku privatnih kućanstava. Od 1996. do 2006. uzorak za Anketu o radnoj snazi bio je posebno definiran za svako provedbeno razdoblje, tj. nije bilo ponovljenog anketiranja odnosno panelnog dijela uzorka. Od 2007. uvedena je panelna komponenta u nacrt uzorka te se kućanstva ponovljeno anketiraju četiri puta. No od početka 2014. prekinuto je ponovljeno anketiranje dotad izabranih kućanstava zbog promjena u metodologiji obrade i provedbe Ankete o radnoj snazi. S obzirom na to da je kao novi okvir za izbor uzorka korišten Popis stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. godine, sva kućanstva u prvom tromjesečju 2014. izabrana su prvi put, ali dinamika anketiranja ostala je ista.

Od 2014. utvrđen je novi nacrt uzorka. Uzorak se sastoji od četiri nezavisno odabrana poduzorka, rotacijske grupe (panela). Nacrt uzorka jest dvoetajni stratificirani. Okvir za izbor uzorka je stratificiran u sedam stratuma prema razinama klasifikacije HR_NUTS 2021. – HR NUTS 2 te u njihovoj dodatnoj podjeli na urbani i ruralni dio. Slučajni uzorak nastanjenih stanova izabran je u dvije etape, a upotrijebljeni nacrt uzorka jest dvoetajno uzorkovanje grupa. Prije izbora uzorka formirani su tzv. segmenti. Segmenti su teritorijalne jedinice nastale grupiranjem jednoga ili nekoliko susjednih popisnih krugova, a popisni krugovi jesu teritorijalne jedinice formirane za potrebe Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2021. godine.

U prvoj etapi iz svakog stratuma izabran je slučajni uzorak segmenata, a u drugoj etapi izabran je slučajni uzorak stanova nastanjenih privatnim kućanstvima u izabranim segmentima.

Od početka 2021. veličina uzorka postupno se povećavala dodavanjem 325 novih kućanstava u svakom panelu, odnosno dijelu uzorka koji se anketira prvi put, a povećanje je trajalo do drugog tromjesečja 2022.

U četvrtom tromjesečju 2023. u uzorak je bilo izabrano 8 580 stanova. Anketirali su se svi članovi privatnih kućanstava koji su u tim stanovima stalno živjeli i prihvatili sudjelovanje u Anketi o radnoj snazi. U četvrtom tromjesečju 2023. u 4 540 kućanstava anketirane su 9 362 osobe u dobi od 15 i više godina.

Utežavanje

Postupak utežavanja provodi se radi izračuna procjena za cijelu populaciju kućanstava. Tim postupkom kompenzira se utjecaj nacrtu i veličine uzorka te utjecaj neodgovora kućanstava na Anketu o radnoj snazi.

Od početka 2014. utvrđen je novi proces utežavanja prikupljenih podataka. U prvoj fazi utežavanja izračunane su težine izbora jedinica u uzorak iz obje etape uzorkovanja (segmenti i stanovi), a u drugoj fazi težine zbog prilagodbe neodgovoru jedinica iz uzorka. U posljednjoj fazi utežavanja konačne težine iz prve dvije faze kalibrirane su na procjene distribucija stanovništva prema dobnim skupinama, spolu i statističkim regijama 2. razine. Od prvog tromjesečja 2023. i nadalje konačne težine kalibrirane su prema Popisu stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2021. godine, koji je ažuriran podacima o živorođenim i umrlim osobama te migracijama stanovništva u Republici Hrvatskoj, dok su za prethodna tromjesečja konačne težine kalibrirane prema Popisu 2011.

Kalibracija je proces reutežavanja radi uravnoteženja procjena stanovništva prema dobnim skupinama, spolu i razinama klasifikacije HR_NUTS 2021. – HR NUTS 2 iz Ankete o radnoj snazi tako da te procjene na anketnim podacima točno odgovaraju totalima cijele populacije, dakle distribuciji stanovništva Republike Hrvatske prema dobnim skupinama, spolu i razinama klasifikacije HR_NUTS 2021. – HR NUTS 2 iz Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2021. godine.

Stopa neodgovora za četvrto tromjesečje 2023. iznosila je 43,1%, a stopa odbijanja 23,1%.

Sljedeća tablica prikazuje procjene, standardne pogreške procjena, intervale pouzdanosti (95%) i koeficijente varijacije za stope aktivnosti, zaposlenosti i nezaposlenosti.

4. PROCJENE I MJERE PRECIZNOSTI NAJVAŽNIJIH POKAZATELJA O EKONOMSKOJ AKTIVNOSTI STANOVNIŠTVA U ČETVRTOM TROMJESEČJU 2023.

%

	Procjena	Standardna pogreška procjene	Interval pouzdanosti (95%)	Koeficijent varijacije
Stopa aktivnosti	52,8	0,7	[51,43; 54,09]	1,3
Stopa zaposlenosti	49,6	0,7	[48,28; 50,99]	1,4
Stopa nezaposlenosti	5,9	0,4	[5,11; 6,74]	7,0

Kratice

COVID-19	bolest prouzročena koronavirusom
EU	Europska unija
EZ	Europska zajednica
HR_NUTS 2021. – HR NUTS 2	Nacionalna klasifikacija statističkih regija 2021. – statističke regije 2. razine
NACE	Statistička klasifikacija ekonomskih djelatnosti u Europskoj zajednici
NN	Narodne novine
NKD 2007.	Nacionalna klasifikacija djelatnosti, verzija 2007.
tis.	tisuća

Znakovi

.	podatak je različit od nule, ali se ne objavljuje jer je procjena vrlo neprecizna
n	neprecizna procjena
p	manje precizna procjena

Objavljuje Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Zagreb, Ilica 3, p. p. 80.

Telefon: (+385 1) 48 06 111

Novinarski upiti: press@dzs.hr

Odgovorne osobe:

Dubravka Rogić-Hadžalić, načelnica Sektora demografskih i društvenih statistika

Lidija Brković, glavna ravnateljica

Priredile:

Branka Špoljarić, Marina Munitić, Anita Pavlović, Marija Mišir, Ivana Maričić, Ivana Levačić i Sandra Truntić

MOLIMO KORISNIKE DA PRI KORIŠTENJU PODATAKA NAVEDU IZVOR.

Služba za odnose s korisnicima i zaštitu podataka

Informacije i korisnički zahtjevi

Telefon: (+385 1) 48 06 138, 48 06 154, 48 06 115

Elektronička pošta: stat.info@dzs.hr

Pretplata na publikacije

Telefon: (+385 1) 21 00 455

Elektronička pošta: prodaja@dzs.hr